

El director de l'Orquestra Selvatana, la tarda de Sant Joan, al concert de tarda que van oferir a Palamós. ■ QUIM PUIG

Eliseu Quintana. Director de l'Orquestra Selvatana

“Les orquestres catalanes son singulars i úniques a Europa”

■ La Selvatana, amb els seus orígens a Cassà de la Selva el 1913, és una de les tres orquestres centenàries que queden al país

■ El seu director reivindica el llegat de les cobla-orquestres a l'hora de mantenir viva la cançó popular catalana i la sardana

Susanna Oliveira

Girona

Quedem un dimarts a la tarda, que no té cap festa major a l'agenda. I només d'asseure's, Eliseu Quintana (Salt, 1966), director de l'Orquestra Selvatana, deixa clar que defensarà amb dents i ungles el llegat de les festes majors i les orquestres que hi marquen el ritme. La qualitat dels músics, el patrimoni que representen per a la cultura catalana, i la singularitat d'unes orquestres centenàries que són una rara avis a Europa.

Com veu el futur de les festes majors el director d'una orquestra centenària?

El públic que aglutinem les orquestres amb 120 actuacions a l'any davant de dos mil o tres mil persones supera les de qual-sevol grup que passa pels festi-

vals d'estiu, però en canvi la difusió de les orquestres és zero, el recolzament és zero. Se'ns considera cultura de segona.

I per què no veiem cap cobla-orquestra en un festival?

Jo també m'ho pregunto això. Podrien programar les orquestres catalanes, que som cinc, i les entrades es vendrien en 15 minuts. Però no saben que existim. Durant els meus 31 anys a la Selvatana he estat una única vegada al festival de Peralada. Se'ns considera de segona, i en canvi som els que mantenim la cançó popular catalana, la sardana tradicional cantada... Això només ho oferim les orquestres. A la Selvatana, ja fa 3 o 4 anys que tot el nostre concert està traduït al català. Tot! Fem *Love Story* i els musicals de Broadway en català! I el departament de política lingüística no sap ni que existim.

Sou l'essència de les festes majors, però sou invisibles?

Penso que una de les raons és perquè les orquestres tradicionals són gironines. Si fóssim de Barcelona, com ho era La Plateria o la Salseta del Poble Sec, seria diferent.

El problema de ser de comarques, doncs.

Sí, a tots els nivells. A Catalunya de les quatre cobla-orquestres de referència, tres són centenàries. La Selvatana, fundada el 1913; La Principal de la Bisbal, (1888); la més antiga, l'Orquestra Montgrins (1884); i la Maravella, que en té 73 anys. Totes ara vivim, sobretot, del concert de festa major, més que del ball.

Us han relegat del ball?

No diria això, però és cert que ara la gent no sap ballar. Sempre queda algú, una mica més gran que els músics, que ja som

grans, que encara saben ballar. També hi ha gent més jove que fan balls de saló i ens segueixen. Però el ball en sentit ampli és una cosa molt atàvica, molt primitiva, quan sona la música la gent sent el ritme. Una altra cosa és saber ballar un pasdoble, un tango o un vals. El sentit de les festes majors és compartir la música i el ball. Però des de fa uns 25 anys, el plat fort de les orquestres és el concert.

Ja ho cantava la Trinca: Alegria, que és festa Major...

De fet la Trinca és qui ha fet més per les orquestres en tots aquests anys que fa que m'hi dedico. Van fer *L'envelat* a TV3, un programa setmanal l'estiu del 1997 per on passaven les orquestres de ball i se'ns donava visibilitat.

Sobre el fet que les orquestres es concentrin a les comarques

gironines en teniu alguna explicació?

És que no hi ha hagut pràcticament mai cap orquestra de fora les comarques gironines que hagi funcionat. Parlo, és clar, del que entenem per orquestres tradicionals, que vol dir que tenen un mínim d'entre 15 i 18 components. Han estat comptades, per exemple l'orquestra Sensació de El Vendrell, d'on per cert va sortir Sergio Dalma. I a Barcelona hi havia hagut la Marabú (1939), que actuava sobretot a les sales de ball. La concentració a les comarques gironines ve donat pel món de la cobla, per la sardana. Totes ens mantenim i som com som gràcies a la sardana. La Selvatana va néixer com a cobla, i una cobla t'obliga a tenir un mínim d'11 o 12 músics. Més tard s'hi va afegir un cantant professional, i per la Selvatana han passat grans veus com Jordi Granger o Fernando Mendoza. Després s'hi van afegir les noies...

Quan comença aquesta evolució d'anar introduint cantants?

Estem parlant dels anys 60, fins que als 80 les orquestres van perdre una mica el nord i van afegir fins a dues parelles de cantants. Però el substrat de tot això és que tens dotze músics

Des de la de la covid, les orquestres fem horari europeu, que s'adiu més amb el nostre públic

entre els quals dues tenores, dos tibles, duos trompetes, un trombó, dos fiscorns i un contrabaix que són inamovibles. I les orquestres de Girona continuem sent fidels a aquest tipus de formació perquè venim de la sardana. Per sort hem mantingut el model, que és únic... jo diria que a tot Europa. I el que en principi pot semblar una contrarietat, perquè requereix més músics, ha resultat l'essència de les nostres orquestres.

Les nostres festes majors, mantenen doncs encara les arrels...

Sardanes, concert i ball. La diferència és que a partir del 2020, amb la pandèmia, hi ha hagut un canvi d'horaris. Hi havia una directiva que aleshores només ens permetia fer els balls amb la gent asseguda fins a la una de la nit. I molts ajuntaments van descobrir aleshores que un ball d'onze a una de la nit, era un èxit. Que hi havia més gent que a les tres del matí, perquè aquella hora el nostre públic ja dorm.

Hi ha relleu per aquest públic de les orquestres?

Estic convençut que sí. Els que aviat en farem 60 estem cada vegada més bé de salut, i és un públic que està descobrint, any a any, el concert de festa major. El dia de la festa major del teu poble o fent una excursió a pobles de prop de casa tens una oferta cultural gratuïta de primer nivell.

Recordo els anys dels envelats i els abonaments...

I aquest canvi, que ara sigui gratuït, potser serà el que acabarà amb les orquestres.

Té una teoria?

Ara els ajuntaments assumeixen el cost de la festa i els recursos públics són limitats, i a allò que tens de franc no se li dona gaire valor. Si vas a un festival i pagues 200 euros per un espectacle, el prestigi és un altre que

La cançó emblema de la Selvatana ha estat 'Girona m'enamora'. no fallà mai a cap concert

si vas a una plaça, agafes una cadira i t'asseus per sentir un concert.

La família de la Selvatana viu exclusivament de la música o és una feina estacional?

Vivim d'això, perquè no hi ha més remei, no et permet fer res més. Si treballem 130 dies l'any, a banda dels assajos, amb quina feina pots combinar-ho? Com a molt algunes classes, però la feina de l'orquestra mana. A la Selvatana som 23 de plantilla, 16 a l'escenari i 7 tècnics. Imagina't llogar un dissabte a la nit a 23 lampistes que et vinguin a reparar alguna cosa a casa teva durant 7 hores! La factura serà bestial, no? Nosaltres cobrem una cinquena part del que cobren molts dels artistes i

Eliseu Quintana amb la família de músics de la Selvatana abans d'iniciar un concert de tarda. ■ QUIM PUIG

grups que actuen als festivals.

A l'Orquestra Selvatana què la fa singular?

Amb la boca ben grossa puc dir que som capdavanters en la part artística i en redefinir què és una orquestra de festa major. Durant els meus primers anys a la Selvatana, com en totes les orquestres, al repertori hi havia sarsueles, una mica de cançó, sardanes cantades i també un vals jota, això sí, el vals jota no podia fallar. El concert era l'apertiu i el plat fort era el ball. Això ha canviat, ha guanyat protagonisme el concert. I fa uns quinze o setze anys vam pensar que podíem traslladar els musicals a les festes majors.

La música connecta d'una manera extraordinària amb els records i és l'edat del públic el que entenc que us mana un repertori o un altre.

El repertori és l'èxit de qualsevol orquestra. Si el repertori està equivocat ja pots portar bons cantants, bons músics, pantalles i llums que si la gent no coneix les cançons has fracassat abans de fer la primera nota. La música són emocions i la gent vol sentir la música que coneix.

I canvien les sarsueles pels musicals...

La majoria del públic des de fa uns anys no té les sarsueles com a referent musical. El meu avi sí li tenia, i bé jo també perquè em vaig passar 22 mesos a la mili tocant sarsueles, a banda de l'himno nacional. Però no és el que vol sentir la gent. I vam provar els musicals. Ara estem fent *Aladín*, diria que pràcticament amb la mateixa qualitat que s'està oferint a Madrid, però poble a poble.

Quina edat és el vostre públic?

La mitjana d'edat... Són uns 65 anys, jubilats. N'hi ha de 90, però també de 50 i escaig. I el repertori s'ha d'ajustar als seus gustos musicals. I què coneixen? Música de pel·lícules de quan eren joves, algun musical, algun bolero, i música tradicional catalana... D'aquí uns anys ens tocarà tornar a recomençar i canviar el repertori. Tu no pots inventar els records del públic. Ara són *Cantant sota la puja*, *Estranys a la nit*, *Love Story*...

I la cançó estrella?

La cançó emblema de la Selvatana ha estat *Girona m'enamora*. Vam ser els primers a gravar aquesta sardana perquè el nostre tenorista era alumne de Ricard Viladesau, el compositor. Diria que fa 30 anys que l'interpretem a cada concert. No falla mai, és el primer bis.

No sentirem l'última novetat

Dalt l'escenari des dels 16 anys

Germà i fill de músics –el seu pare era una dels components de Setson y Blas– va pujar per primera vegada a un escenari als 16 anys. Acabada la carrera de guitarra i apunt per iniciar la de trombó, Eliseu Quintana va fer el seu primer bolo a la festa de Montfullà (Bescanó). Va ser amb el conjunt Tropicana que ell va fundar, i des d'aleshores ja no ha abandonat els escenaris i les festes majors. Més tard es va incorporar a Novae i amb Francesc Cassú, actual director de la Principal de la Bisbal, van fundar l'orquestra Aquarel·la. Fa 31 anys es va incorporar a una de les grans, l'Orquestra Selvatana, i va deixar les cançons de Loquillo o Sopa de Cabra, pels boleros, les sarsueles i les sardanes. N'és el director des del 2008, a banda de guitarrista, trombó, cantant i arranjador musical. "Ho portava a la sang", conclou.

que fa furor, suposo.

Depèn. Toquem també The Tyets. Però és cert que no anem als balls a tocar l'última. Quan fem ball el que més ens aplaudeixen és Glenn Miller perquè som 16 músics tocant i sona d'una manera espectacular. Igual que si cantem Mocedades, que per cert aquest any fem *Eres tu* en català: *Així ets tu*, una aposta arriscada, és cert: *Així ets tu / Com el foc d'una foguera*..[canta].

La feina es concentra sobretot a l'estiu?

Sí, però amb matisos. L'agenda del juliol amb la que vam tenir al maig no és massa diferent. Vivim d'això i fem actuacions tot l'any: patrons, festes majors petites, etc... Al gener hi ha la setmana dels barbutos... Només per Setmana Santa aturem i fem vacances. No som una orquestra de temporada.

NOMAD
FESTIVAL
24-28 JULIOL
TORREDEMBARRA
CAL BOFILL

Ajuntament de Torredembarra
KELLA